

ಕಾಗದ ರಚಿತ ಬ್ರಹ್ಮರಂಜನಿ

ನಿಜವೋ, ಭ್ರಮೆಯೋ?

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಅತ್ಯ ಸ್ಥಾನಿತವಾಯಿತು. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಲೇ ಎಂಬ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಆತಂಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಬದಿವು ನಿದಿಗಳು ಆಗಾಗ ಕೇಳಬರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ವಭಾವದ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಜನತೆ ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ (ಮಧ್ಯಮೀಯ) ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಓದುಗರು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಪಠಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣ (ಡೈನಮಿಕ್) ಮಾಹಿತಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉದ್ದೇಶ. ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಮಟ್ಟ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಇವೆ.

ಹಲವಾರು ಸ್ವಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ ಎಂದು ನಂಬುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಠನಾಂತರ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳು, ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳು, ಶಬ್ದಕೋಶಗಳು, ಗಣಕೀಕೃತ ದತ್ತಾಂಶಗಳು, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ standards (ಶಿಷ್ಟ ಸಂಹಿತೆಗಳು) ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊಡಲಾದಂತೆ ತನ್ನ ಯತಿಯಿಂದ ಓದಬೇಕಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇ- ರೂಪದಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪಠದ ನೋಡುವುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕೋಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವುದು

ಒಳಗೆ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪಠಿಸಲು ಬೇಕಾದರೆ ಅದರವರೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಿಂದ ಪಠಿಸುವುದಾದರೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಅಥವಾ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಕನಾಟದಲ್ಲಿ ಅದರ ಕೋಡ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಗತ್ಯ. ಆದರೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪಠದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವಾಗಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಾಲ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಅಪರಿಮಿತ ಓದುಗರನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ತಲುಪುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವು (ಪಥ). ಧ್ವನಿ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ವಿಡಿಯೋ ಅನಿಮೇಷನ್, ಗ್ರಾಫ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆ ಓದುಗರ ಮೇಲೆ ಗ್ರಂಥದ ಪರಿಣಾಮ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಆಕ್ರಮಣಿಕವಾಗಿ, ಲೇಖಕರ ಕೃಷಿ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು

ಕಾಗದರಹಿತ ಸಮಾಜ : ನಿಜವೋ, ಭ್ರಮೆಯೋ?, ಪ್ರಾಜಾವಾಣಿ, ಜುಲೈ ೬, ೨೦೦೩, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪುರವಣಿ, ಪು. ೧, ೪.

ಉಚ್ಚಾರಣೆ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥ ಗಾಂಧೀಜಿ ದಂಧಿ ಮತ್ತಿತರ ಚಲನಚಿತ್ರದ ತುಣುಕನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು. ಸುಭಾಷ ಚಂದ್ರಬೋಸರ ಭಾಷಣ ಕೇಳಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುಸ್ತಕವಾದರೆ ಓದು ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೇಬೇರೆ ಕಡೆ ಬಂದಿರುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಿ ಪಾತ್ರದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಶೋಧಕರು 'ಕೆಂಬೆಲ್' ಅನಿಲಿನ್' ಅಂತಹ ಕ್ಯಾಂಬೆಟಿಂಗ್ ಟೆಕ್ನಿಕ್ (ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರ) ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪಾತ್ರಗಳು, ಹೆಸರುಗಳು, ಪದಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುವುದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲಭ. ಹಲವು ಬಾರಿ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಕಾನ್ ಮಾಡಿ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ಅಲ್ಲದೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬೇರೆ ಪಥವನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ಇ- ರೂಪದ ಗಂಪು ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವಾಗಿ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಡಿಮೆ ಗಾತ್ರದವಾಗಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿಗಳ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಸುಲಭವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮುದ್ರಿತವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇವುಗಳ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆ. ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ರವಾನೆ ನಿಯಮವಾಗಿ ಬೆಲೆಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮಧ್ಯಮೀಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದಾಡ್ಡಂತೆ ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೂಲಾಧಾರದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವ ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠವಾದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಮ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಮೇಲಾಗಿ ಇದು ಪರಿಶರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೂ ಸಹಕಾರಿ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಓದಲು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅಷ್ಟು ಅಲಾಪನೆಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಅನುವು ಕೇಳಿ ಕುತ್ಸಿಗಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಓದಲು, ಹಾಳೆ ಮಡಿಸಲು, ಪ್ಯಾಲಿನಿಂದ ಗುರುತು ಹಾಕಲು, ಬೇರೇಬೇರೆ ಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಓದುಗರು ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥ ಓದಲು ಓದುವ ರೀತಿಯೇ ಬೇಕು. ಪಠ್ಯವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಎಲ್ಲರೂ ಓದಿ: ಫಾರ್ಮಟ್ (ಕೈಲಿ) ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಓದುವ ರೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು

ಓದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಲೇಖಕರ ಹಕ್ಕು ಕಾಪಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃತಿ ಚೌಕರ್ನ ಭಯದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇ- ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಎಂದಿಗೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಕ್ಷರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉಪಯೋಗ ಬೇಕು.

ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 40 ಲಕ್ಷ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿದ್ದು, ಇದು 2005 ರಷ್ಟಿರಲಿ ಸುಮಾರು 14 ಕೋಟಿ ಆಗಿ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೂಲಾಧಾರ ಶೇ: 10 ರಷ್ಟು (10 ಕೋಟಿ ಕಾಲರ್) ಆಗುವ ಅಭಿಮಾನದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂದಾಜು

■ ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಶ್ರೀಧರ್

ನಂತೆ ಅಷ್ಟಿರಲಿ ಸುಮಾರು 19 ಲಕ್ಷ ಓದುಗರಿಗೆ 25 ಕೋಟಿ ಇ- ಗ್ರಂಥಗಳು ಒದಗಬಹುದು. ಮೊದಲ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥ 'ರೈಡಿಂಗ್ ವಿ ಬುಕ್' ಅನ್ನು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4 ಲಕ್ಷ ಓದುಗರು ಕೊಳ್ಳುವ ಇಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು 5 ಲಕ್ಷ ಓದುಗರು 2 ದಿನದಲ್ಲಿ ಫೌನ್ಡೇಷನ್ ಮಾಡಿದರು ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೆರಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರಲು ಓದಲು ಇಷ್ಟ ಎಂದೂ ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಇದು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವು ಅತಿಯಾದ ಅರಂಭಿಕ ಅರ್ಜಿಗಳ ಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯಿರುವುದು.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾರ್ಗವು ಅತಿಯಾದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾರ್ಗವು ಒಳಗೆ ಕಡಿಮೆ ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಂದಿ

ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾರ್ಗವು ಗಳಿಂದ ಇರುವ ಅನಾಹು ಓದುವ ಹಕ್ಕು ಸವೇ ಇಲ್ಲದವರ, ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಯೆಪರಿಯವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿಕ್ಕಾಟ ಇಷ್ಟ 'ಓ' ಮತ್ತು 'ಹಿಂ'ಯ ಮಾರ್ಗವು ಮೇಲಾಗಿ, ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಗೊಂದಲ ಮಂಚರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಹಲವಾರು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಓದು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ 'ಚಿಕ್ಕ'ವಾಗಿ ಅದರ 'ಬಾಬು'ವನ್ನು ಮೇಲೆಬರಿಸುತ್ತದೆ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಹಿಂಚನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದಿಕೆಯನ್ನು ಅಲಾಗುಡಿಸಿದೆ. ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶೇ: 10 ರಷ್ಟು ವೇಳೆ ಓದು ಮುಂದೆ ಕೂಡುವುದರಿಂದ ಅನುಭವ 13 ವರ್ಷ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1 ಲಕ್ಷ ಕೃತಿಗಳ ಮತ್ತು ಹಿಂಚನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಶ್ವಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಡಿಜಿಟಲ್ ಇನ್ಟಿಗ್ರೇಷನ್ ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಮಾಹಿತಿ ಅಷ್ಟೇ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಮನವಿರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಿಮ: ನಿರಂತರವಾದ ಗಂಭೀರ ಓದು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪಠದ ಮೇಲೆ ಓದುವುದು ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 30 ರಿಂದ 40 ರಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಓದುಗರನ್ನು ಪಠಿಸುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಿ. ಮುದ್ರಿತ ಮಾರ್ಗವು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಓದುಗರವ ಅನುಭವ ಸಮಿತ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕ ಓದುಗರನ್ನು ಒಡಕಿನದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು

ಕಾಗದರಹಿತ ಸಮಾಜ...

ಒಂದನೆಯ ಪುಟದಿಂದ

ಎಂಬ ಆರೋಪಗಳು ಆಪ್ತ ಸಂಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಓದು, ಮನನ, ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಂಟಿತನ ಆತ್ಮವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ನಡವುವುದು ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಅಥವಾ ಭಜನೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆತ್ಮವನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಎತ್ತಿರಲಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸೇವೆ, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಯಾದ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೂಲಗುಣವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವಯಂ- ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮುದ್ರಿತ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಕೆಲವು ಸರ್ವೋಚ್ಚಗಳ ಫಲಿತಾಂಶ: ಇತ್ತೀಚಿನ 'ನ್ಯಾಷನಲ್ ಡೆಡಲ್ ಒಪ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್' ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತೀಯರು ದಿನದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ 2 ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು 1995 ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯ ತನ್ನ ವಿರಾಮ ವೇಳೆಯ ಶೇ 16 ರಷ್ಟನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅದು 2001 ರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಲವರ ಅನುಚಿಗ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ರೇಡಿಯೋಗಾಗಿ (1995 ರಲ್ಲಿ) ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದ ವೇಳೆ ಶೇ 22 ರಿಂದ ಶೇ 11ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಟಿವಿ ಮೀಸಲಾದ ಸಮಯ ಶೇ 62 ರಿಂದ 71ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಅಂತರ್ಜಾಲ ('ಇಂಟರ್ನೆಟ್') ವು 2001 ರಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೇವಲ ಶೇ 1 ರಷ್ಟು ವೇಳೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಅಂತರ್ಜಾಲದಿಂದ ದೊರಕುವ ಆವರಣಿತ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ, ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜ್ಜೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇ 40 ರಷ್ಟು (ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ) ಜಾಲತಾಣ (ವೆಬ್‌ಸೈಟ್) ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮಿಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ದುಬಾರಿ ಶುಲ್ಕ ತೆರಬೇಕು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಅರ್ಧ ಕೇವಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಕಳುವ ತಾಣಗಳು: ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ (ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸೈಟ್) ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ರೀತಿಯ ಮತ್ತು ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳೇ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನಂತೆ ಸುಮಾರು ಶೇ 2 ರಷ್ಟು (ಅಂದರೆ 1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಅಪಹೃಷ ವಿಷಯ ವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.) ಕ್ರೌರ್ಯ, ಜಿಂಜು, ಕುಡಿತ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯ ದೊರಕುವ ತಾಣಗಳೂ ಹಲವುಂಟಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 16 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಎತ್ತರದ ಒಟ್ಟು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಬಳಕೆದಾರರ ಶೇ 1.2 ಮಂದಿ, ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 70 ಲಕ್ಷ ಬಳಕೆದಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಆತ್ಮತ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆದಾರರನ್ನು ಆಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ದಿನದ ಬಳಕೆಯ ಸರಾಸರಿ ಇಳಿದಿದೆ. ಭಾರತದ ಬಳಕೆದಾರರ ವೈಕಿ ಶೇ 43 ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಳಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ಶೇ 38 ಬಳಕೆದಾರರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು. ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಬಳಕೆ ಮನೆಗಳಿಂದ ಕೇವಲ ಶೇ 8 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ, ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಉಪಯೋಗ ಬಹುತೇಕ ಇ-ಮೇಲ್ (ಶೇ 89) ಮತ್ತು ಪರಿಶಿ (ಚಾಟ್, ಶೇ 36) ಸಲುವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಇದರ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆ. ಪತ್ರ, ಬರೆಯುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕ ದೂರವಾಣಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಇ-ಮೇಲ್ ಹಾಳುಗಡವಿದೆ. ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಣ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುತ್ತಿರುವೆನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮೂಲಗುಂಪಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಲಿವೆ ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿಯುವವರಲ್ಲಿ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಆಪ್ತಾಗಿ ಇಲ್ಲದ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಪ್ರಿಯರು. ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಆವರಣಿತ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳ ಲಭ್ಯತೆಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಒಂದು ನೆಪವಾಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸದ ಕೊಡತೆ ತುಂಬಲೆಚ್ಚಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪವಾಡಪದ್ಮಕ ಸಾಧಕಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕಡು ವೈರಿಗಳಂತೆ ಮೇಘ ಪ್ರಚಾರ ಗಿಟ್ಟಿಸಲು ಹವಣಿಸುವವರು ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. -ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಪರ ವಾದಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಳೆದ ಮತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಮಾರಾಟ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆಯುವಿಕೆ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದೇ ವಿಶಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಕಳುವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕೂಡ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗ್ರಂಥಪರ ವಾದಿಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಂತ್ಯದ ಭ್ರಮೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ಎಂಬುದು ಅಶ್ಚರ್ಯ. ಮಾಹಿತಿ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕಾಗದರಹಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆಯೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಈಗ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಎನ್ನತ್ತರ ಮತ್ತು ಎಂಜತ್ತರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ 2000ದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಗಬಹುದಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ಆ ವೈಕಿ ಕಾಗದರಹಿತ ಸಮಾಜದ ಆಗಮನದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾತಿ ಪಡೆದ ಲೆಂಕಾಸ್ಟರ್ ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿ ತಮ್ಮ ಎಂದೂ ಸ್ವತಃ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಲೇಕಖರ ವಿವರ

ಡಾ. ಎಂ ಎಸ್ ಶ್ರೀಧರವರು ಗಣಿತ ಹಾಗೂ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಎರಡೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದು, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕಳೆದ ೩೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು, 1978 ರಿಂದ ಇಸ್ರೋ ಉಪಗ್ರಹ ಕೇಂದ್ರದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೇಖನ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಎನ್ ಎ ಎಲ್, ಐ ಐ ಎಂ (ಬೆಂಗಳೂರು) ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಅನುಭವವಿದೆ.

ಡಾ. ಶ್ರೀಧರವರು ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ೭೪ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿ ೫ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವಿ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪಠ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇದಲ್ಲದೆ ಸುಮಾರು ೨೨ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

E-mail: sridharmirle@yahoo.com, mirlesridhar@gmail.com, sridhar@isac.gov.in ;
Phone: 91-80-25084451; **Fax:** 91-80-25084475.